

Sprawozdanie Rady Związku Euroregion „Tatry” z działalności w roku 2004.

Szanowni Delegaci, Szanowni Goście, Panie i Panowie,

Minął dziesiąty, jubileuszowy rok działalności Związku Euroregion „Tatry”. To dziesięciolecie wpisało się ważnymi wydarzeniami i dokonaniem w zbiorowe wyobrażenia mieszkańców polsko-słowackiego pogranicza. W zmieniającej się rzeczywistości, w obliczu wejścia Polski i Słowacji do Unii Europejskiej i pojawiających się możliwości korzystania z unijnych funduszy Euroregion stał się inicjatorem i propagatorem wielu działań, które jednoczą mieszkańców pogranicza polsko-słowackiego w dążeniu do wspólnych celów. Rok 2004 przyniósł nowe wyzwania i zaowocował istotnymi przedsięwzięciami, które szczegółowo obrazuje kalendarium [załącznik nr 1].

Rada pracowała w następującym składzie:

Przewodniczący – Wendelin Haber, Łapsze Niżne; Wiceprzewodniczący – Piotr Bąk, Burmistrz Miasta Zakopane; członkowie: Tadeusz Czepiel – Radny Gminy Czarny Dunajec; Stanisław Gawęda – Wójt Gminy Krościenko n. Dunajcem; Emil Kowalczyk – Przewodniczący Rady Gminy Lipnica Wielka; Edward Paszek – Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu; Eugeniusz Zajączkowski – Wiceburmistrz Miasta Nowego Targu.

W okresie sprawozdawczym Rada odbyła 4 posiedzenia plenarne. Szczegółowe informacje na temat kolejnych posiedzeń Rady oraz podejmowanych przez nią decyzji znajdują się w kalendarium.

Nad prawidłowym funkcjonowaniem Związku czuwała Komisja rewizyjna, której przewodniczy Wicestarosta Tatrzański Andrzej Skupień. Aktywnie działały również komisje problemowe Związku: Komisja kultury pod przewodnictwem Stanisławy Obrzut Dyrektor Limanowskiego Domu Kultury; Komisja informacji, której Przewodniczącym jest Stanisław Budzyński z Bukowiny Tatrzańskiej; Komisja gospodarcza na czele z Janem Antołem Radnym Powiatu Nowotarskiego; Komisja sportu i turystyki z Przewodniczącym Czesławem Borowiczem z Nowego Targu oraz Komisja ochrony środowiska, której Przewodniczącym jest Burmistrz Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna Waldemar Serwiński.

W roku 2004 Przewodniczący Rady reprezentował Związek na wielu istotnych spotkaniach i konferencjach. Przyczyniło się to do rozpowszechnienia wiedzy o Euroregionie „Tatry” nie tylko w Polsce, ale również w Europie. Były to m.in.:

- podpisanie Aktu Założycielskiego Rady Konsultacyjnej Euroregionów Państw Grupy Wyszehradzkiej, które odbyło się 6 maja w Esztergomie na Węgrzech. Zadaniem Rady Konsultacyjnej będzie m.in. wzmacnianie dobrosąsiedzkich

stosunków oraz poszerzanie i koordynowanie współpracy po rozszerzeniu Unii Europejskiej.

- posiedzenie Podkomisji ds. polityki regionalnej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej na temat: „Polityka regionalna a współpraca transgraniczna na przykładzie współpracy z regionami słowackimi i ukraińskimi na obszarze Karpat”, które miało miejsce w Przemyśle w dniach 28-29 września. Uczestniczył w nim także Członek Rady Związku Euroregion „Tatry” Edward Paszek.

- Konferencja Roczna *Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych (SERG)*, która odbyła się w dniach 7-9 października w Szczecinie. Uczestnicy konferencji przyjęli wspólną deklarację *Nowe drogi ku nowej Europie*. Podkreśla ona, iż współpraca transgraniczna, ze względu na wartości, jakie ze sobą niesie powinna być jednym z głównych zadań europejskich i politycznych celów Unii Europejskiej.

- zorganizowana przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie w dniach 15-16 października Międzynarodowa Konferencja w ramach projektu ASEGE pt. „*Partnerzy społeczni względem nowego sposobu zarządzania europejskiego*”.

- posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie 26 października. Dotyczyło ono współpracy transgranicznej i funkcjonowania euroregionów w Polsce – ich dotychczasowego dorobku i nowych perspektyw w ramach członkostwa w Unii Europejskiej.

Równie aktywnie działał Wiceprzewodniczący Rady Pan Burmistrz Piotr Bąk, który z ramienia Euroregionu jest członkiem grupy roboczej ds. przejść granicznych Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Przygranicznej. Grupa ta zajmowała się m.in. sprawami infrastruktury drogowej, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych, przygotowania projektu umowy międzyrządowej o szlakach turystycznych, prowadzących wzdłuż granicy państwowej oraz stosowania *Umowy o małym ruchu granicznym* wobec obywateli innych państw Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Między innymi dzięki jej zabiegom przejście graniczne Jurgów – Podspady podniesiono do rangi przejścia międzynarodowego.

W 2004 roku rozpoczęła się również realizacja kilku zainicjowanych przez Euroregion przedsięwzięć. Dofinansowanie z Funduszu Średnich Projektów Infrastrukturalnych Phare 2003 otrzymał projekt Gminy Czorsztyn dotyczący budowy kładki na przejściu granicznym na rzece Dunajec pomiędzy Sromowcami Niżnymi a Czerwonym Klasztorem. Tym samym nabiera realnych kształtów podjęta przez Radę Związku na posiedzeniu w Maniowach w dniu 2 czerwca 2003 roku uchwała w sprawie infrastruktury przejścia granicznego na szlaku turystycznym Sromowce Niżne – Czerwony Klasztor. Z Funduszu Dużych Projektów Infrastrukturalnych Phare CBC realizowana jest również przebudowa drogi Zakopane-Chochółów-granica państwa. Przypomnijmy, że

projekt ten został zainicjowany uchwałami VII i VIII Kongresu Związku Euroregion „Tatry”. W roku bieżącym będzie także wykonane studium historyczno-kulturowo-przyrodniczego szlaku dookoła Tatr. Projekt ten otrzymał dofinansowanie z Funduszu Małych Projektów Phare 2003, a jego beneficjentem jest Gmina Czarny Dunajec. W tej sprawie uchwałę podjął X Kongres Związku. Szkoda tylko, że słowacki partner tego przedsięwzięcia nie otrzymał grantu na projekt komplementarny. Żywimy nadzieję, że będzie on realizowany w ramach Programu Interreg III A.

Szanowni Państwo,

26 sierpnia 2004 roku minęło dokładnie dziesięć lat od podpisania *Umowy pomiędzy samorządami Polski i Słowacji o założeniu transgranicznego związku Euroregion „Tatry”*. Wspólnie ze słowackim partnerem postanowiliśmy, aby w roku jubileuszowym odbyło się kilka imprez podsumowujących i podkreślających dotychczasowy dorobek Związku. W tym celu powołany został Komitet Organizacyjny obchodów 10-lecia. Pierwszym i najważniejszym wydarzeniem stało się otwarcie Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu w dniu 12 lutego 2004 roku. Było to doniosłe wydarzenie i święto dla całego Euroregionu „Tatry”. Ośrodek ten stanowi materialny efekt wykorzystania środków finansowych z unijnego Programu Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja 2000 [informacje o Ośrodku zawiera załącznik nr 2].

26 marca w Kieżmarku odbył się X Jubileuszowy Kongres Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry”. Delegaci jednogłośnie przyjęli uchwałę przyznającą tytuł Honorowego Członka Euroregionu „Tatry” dwóm orędownikom idei jego powstania i wieloletnim przewodniczącym Wendelinowi Haberowi oraz Janowi Skupinowi. Z okazji wejścia Polski i Słowacji do Unii Europejskiej Kongres przyjął deklarację, w której wyraża nadzieję, iż Euroregion „Tatry” ze swoimi osiągnięciami w dziesięcioletniej współpracy samorządów lokalnych pogranicza polsko-słowackiego oraz doświadczeniem zdobytym przy realizacji projektów z Programu Phare będzie „pełnowartościowym partnerem nowego społeczeństwa w rozwijającej się Europie regionów”.

30 kwietnia z udziałem Wiceprzewodniczącego Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” Petera Buriana, Dyrektora Biura Związku Antoniego Nowaka oraz Przewodniczącego Komisji sportu i turystyki Czesława Borowicza Primator Miasta Dolny Kubin Ľubomír Bláha wmurował kamień węgielny pod Park Mini Europa. Ta ekspozycja miniatur architektury europejskiej mieścić się będzie w starym, angielskim parku Gäcel’ w Oravskiej Porubie.

Jubileusz stał się także pretekstem do syntezy dokonań Euroregionu „Tatry”. Dlatego też Biuro Związku w Nowym Targu wystąpiło z wnioskiem i otrzymało dofinansowanie projektu pt. *„10 lat transgranicznej współpracy Euroregionu „Tatry” – próba syntezy”*. Dzięki temu możliwe stało się zorganizowanie seminarium nt. *„Znaczenia małych projektów euroregionalnych w rozwoju polsko-słowackiej współpracy przygranicznej”*, przygotowanie wystawy podsumowującej najważniejsze wydarzenia i inicjatywy Euroregionu „Tatry”, wydanie poprawionej i rozszerzonej mapy Euroregionu z zamieszczonymi na jej odwrocie planami 12 największych miast, która ukazała się pod koniec stycznia 2005 roku oraz opublikowanie kolejnego numeru dwujęzycznego rocznika *„Pogranicze polsko-słowackie 2003-2004”*, nad którym trwają teraz ostatnie prace redakcyjne i wydawnicze.

Obchody dziesięciolecia zakończyć miał Bal Sylwestrowy w Spiskiej Nowej Wsi. Niestety, z powodu małego zainteresowania nie doszedł on do skutku.

Oprócz przedsięwzięć zaplanowanych w ramach obchodów jubileuszu rok 2004 przyniósł także wiele innych niezwykle ważnych wydarzeń. Niewątpliwie szczególne znaczenie miała wizyta Prezydenta Republiki Słowackiej Ivana Gašparoviča, który w dniu 19 listopada w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu spotkał się z przedstawicielami samorządów polskich i słowackich gmin, miast i powiatów wchodzących w skład Euroregionu „Tatry”. Prezydentowi towarzyszyli Minister Spraw Zagranicznych Eduard Kukan oraz Minister Edukacji Martin Fronc. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowała Minister Barbara Labuda. W spotkaniu uczestniczyli Ambasador Republiki Słowackiej w Polsce Magda Vašaryova, Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Bratysławie Zenon Kosiniak-Kamysz, Wojewoda Małopolski Jerzy Adamik, Konsul Generalny Republiki Słowackiej w Krakowie Janka Burianova oraz Rektor Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu Stanisław Hodorowicz. Obecni również byli gospodarze miasta Nowego Targu, Powiatu Nowotarskiego i Tatrzańskiego. Przewodniczący Rady Wendelin Haber wręczył Prezydentowi pamiątkową statuetkę Euroregionu „Tatry”. Natomiast Minister Edward Kukan odznaczył Przewodniczącego Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” Wendelina Habera Srebrnym Medalem Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Słowackiej za zasługi w rozwijaniu współpracy transgranicznej.

Wymienić należy tu także inne istotne wydarzenia 2004 roku:

- V Polsko-Słowackie Forum Gospodarcze pt. *„Znaczenie produktów regionalnych w związku z wejściem Polski i Słowacji do Unii Europejskiej”*, które zostało zorganizowane w dniach 28-29 maja przez nowotarskie Starostwo Powiatowe i dofinansowane z FMP Phare 2001,

- przygotowana wspólnie przez Związek Euroregion „Tatry” i Kanadyjski Instytut Urbanistyczny w Dolnym Kubinie w dniach 28-29 kwietnia poświęcona turystyce konferencja *Orawa – Podhale 2004. Dlaczego warto do nas przyjechać?* oraz wernisaż wystawy fotografii Vlado Medzihradskeho i rysunków Juraja Langer’a.
- rozpoczęty 27 października cykl spotkań „*Panorama miast Euroregionu Tatry*”. Jako pierwsze swoją historię i teraźniejszość zaprezentowali przedstawiciele Dolnego Kubina. Spotkaniu towarzyszył wernisaż wystawy współczesnych artystów plastyków z Dolnego Kubina.
- XIII Forum Polskich Regionów Granicznych zorganizowane przez Departament Unii Europejskiej MSZ i Euroregion „Tatry” w dniach 9-11 grudnia w Zakopanem i Nowym Targu. Poświęcone było ono roli euroregionów po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

W roku 2004 Biuro Związku zarządzało projektami z kolejnych edycji Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja, którego sekretariatem od 1999 roku jest nowotarskie Biuro Euroregionu „Tatry”. W minionym roku zakończyła się realizacja 13 projektów, które otrzymały dofinansowanie z edycji 2001 tego programu. Ogólna wartość zatwierdzonego dofinansowania wyniosła 126.436,20 EUR, natomiast dofinansowania wykorzystanego 115.361,13 EUR. W załączniku nr 3 przedstawiamy Państwu raport końcowy z realizacji projektów FMP Phare 2001.

Natomiast 10 września 2004 roku Reprezentacja Komisji Europejskiej w Warszawie zatwierdziła dofinansowanie dla 25 projektów ostatniej już edycji Funduszu Małych Projektów Phare CBC 2002/2003 na łączną kwotę 239.781,12 EUR. Do końca września 2004 roku ze wszystkimi beneficjentami zostały zawarte umowy grantowe. Obecnie trwa realizacja tych projektów. Zakończy się ona w grudniu 2005 roku [załącznik nr 4 – informacja o projektach FMP Phare 2002/2003].

Przez cały rok 2004 trwały także prace nad przygotowaniem Biura Euroregionu do zarządzania Programem Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A Polska-Słowacja 2004-2006, która zastąpi Program Phare CBC. Euroregion „Tatry” będzie odpowiadał za realizację mikroprojektów o charakterze transgranicznym. Mikroprojekty, które są kontynuacją Wspólnego Funduszu Małych Projektów mają za cel pogłębienie bezpośrednich kontaktów między wspólnotami lokalnymi na polsko-słowackim pograniczu oraz dalszą integrację tego regionu. Całkowita kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dostępna przez Euroregion „Tatry” w okresie 2005-2006 wynosić będzie 350.000 EUR. Biuro Związku uczestniczyło w przygotowaniu wszystkich dokumentów programowych, a przede wszystkim: wytycznych dla wnioskodawców, formularza wniosku, instrukcji wypełniania wniosku, siatki oceny. Pod koniec lutego zostanie ogłoszone zaproszenie do składania

wniosków o dofinansowanie. Kwota dofinansowania projektu wynosi od 2.000 do 20.000 EUR.

Szanowni Państwo,

IX Kongres Związku Euroregion „Tatry” przyjął dokument, który określał główne kierunki działania Związku na lata 2003-2004. Rada na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2005 roku oceniła ich realizację. Można powiedzieć, że większość zaplanowanych przedsięwzięć została rzetelnie wykonana, poza jednym: utworzeniem wspólnie ze Nowotarskim Starostwem i Urzędem Miasta Nowy Targ Punktu Informacji Europejskiej. Euroregion „Tatry” planował zorganizowanie tego Punktu w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej. Niestety, władze powiatu i miasta nie podjęły się realizacji tej inicjatywy, natomiast nasze stowarzyszenie nie posiadało odpowiednich funduszy na zatrudnienie pracowników. Jednak w pewnym zakresie w miarę możliwości Euroregion poprzez swoją działalność przekazuje mieszkańcom informacje o Unii Europejskiej, szczególnie poprzez promocję unijnych programów pomocowych Phare CBC, Interreg III oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Otwarcie biura Posła do Parlamentu Europejskiego pana Bogdana Klicha w siedzibie Euroregionu również przyczyniło się do promocji instytucji unijnych. Niestety, z powodu braku odpowiednich funduszy nie zorganizowano zaplanowanego w głównych kierunkach działania *Festiwalu Kultur Pogranicza*. Szczegółową analizę realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion „Tatry” na lata 2003-2004 przedstawia załącznik nr 5.

W roku 2004 Biuro Związku Euroregion „Tatry” borykało się z poważnymi problemami finansowymi. Spowodowane one były:

- koniecznością spłacenia oprocentowanej pożyczki w kwocie 200 tys. zł zaciągniętej na realizację Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej (pożyczka została spłacona do dnia 30.03.2004 r.),
- zatrudnieniem dodatkowej osoby, aby Biuro Euroregionu „Tatry” mogło uzyskać certyfikat na zarządzanie i rozliczanie środków z Funduszu Małych Projektów Phare,
- utrzymaniem wysokości składek członkowskich na poziomie z roku 2002, pomimo iż koszty związane z funkcjonowaniem Ośrodka wzrosły,
- nieprzewidzianym wzrostem wydatków związanych z:
  - przygotowaniem do Interregu IIIA, głównie z powodu kosztów wyjazdów na szkolenia, konferencje, itp.
  - organizacją wizyty Prezydenta Republiki Słowackiej Ivana Gašparoviča w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej 19 listopada 2004 r.,

- kosztami otwarcia Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu, w tym zakupem podstawowego wyposażenia, które nie było przewidziane w projekcie.

Aby móc sprawnie funkcjonować i zachować płynność finansową Biuro podjęło następujące działania:

- zrealizowało projekt własny pt: „*10 lat współpracy transgranicznej Euroregionu „Tatry” – próba syntezy*”, który otrzymał dofinansowanie z Funduszu Małych Projektów Phare 2002 w kwocie 12.939 EUR,
- pozyskało środki z Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w kwocie 8.500 PLN na zorganizowanie i przeprowadzenie XIII Forum Polskich Regionów Granicznych w dniach 09-11.12.2004 r. w Zakopanem i Nowym Targu,
- pozyskało środki z nadwyżki budżetu państwa na pokrycie kosztów operacyjnych związanych z przygotowaniem do Interregu III A w kwocie 8.876 PLN,
- pozyskało darowiznę w wysokości 4.000 PLN,
- wynajmowało salę konferencyjną, co dało kwotę 5.780 PLN,
- sprzedało prawa autorskie do mapy Euroregionu „Tatry” oraz zawarło z 11 miastami z Polski i Słowacji umowy na partycypację w kosztach jej wydania na ogólną kwotę 17.590 PLN,
- wynajęło lokal dla potrzeb Biura Posła do Parlamentu Europejskiego Bogdana Klicha oraz Nowotarskiej Izby Gospodarczej, co da w skali roku kwotę 3.600 PLN.

Wyżej wymienione działania pozwoliły na zamknięcie roku z niewielkimi zobowiązaniami w wysokości 19.240,49 PLN, w tym wynagrodzenia Dyrektora Biura i Przewodniczącego Rady za grudzień 2004 roku. Zobowiązania te zostały w większości opłacone w styczniu bieżącego roku. Należności na koniec 2004 roku wyniosły 11.800,17 PLN, na co składają się głównie składki członkowskie nie zapłacone przez Powiat Gorlicki oraz Miasto i Gminę Uzdrowską Muszyna, która na początku bieżącego roku uregulowała tę należność. Szczegółowo o gospodarce finansowej Związku wypowie się Komisja rewizyjna w swoim sprawozdaniu.

Na zakończenie chciałbym przedstawić Państwu krótko perspektywę, jakie rysują się przed euroregionami, a które będą wynikiem przygotowywanego przez Parlament Europejski projektu rozporządzenia w sprawie utworzenia tzw. *Europejskich Ugrupowań ds. Współpracy Przygranicznej*. Biuro Związku włączyło się czynnie w dyskusję nad przygotowaniem tego dokumentu. Zmodyfikuje on ramy prawne i organizacyjne funkcjonowania euroregionów w latach 2007-2013. Euroregiony w tym kształcie będą posiadały europejską osobowość prawną i pełnić będą rolę partnera w rozliczaniu środków unijnych. Będą działały zgodnie z zawartą umową bilateralną na podstawie jednolitego

prawa obowiązującego w jednym z krajów sygnatariuszy umowy. Taka struktura prawna wzmocni pozycję społeczną i możliwości finansowe euroregionów, które będą przejmować na siebie realizację programów infrastrukturalnych o charakterze transgranicznym. Czekamy zatem na bardzo ważne zadanie na lata 2007-2013, albowiem w tym okresie 4% wszystkich funduszy strukturalnych Unii Europejskiej przeznaczonych zostanie na rozwój współpracy przygranicznej. Służyć temu zadaniu będzie program CEL 3, który otworzy nowy etap działalności euroregionów.

Szanowni Państwo,

wyrażam przekonanie, że podsumowanie roku 2004 wypada pozytywnie. Wielka praca, którą wykonaliśmy wykracza daleko poza ramy statutowe. Dużą w tym zasługą Biura Euroregionu „Tatry”, Komisji problemowych Związku oraz członków Euroregionu, działaczy samorządowych, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, instytucji i wolontariuszy. Wszystkim Państwu tu obecnym i tym, z którymi przyszło nam pracować w roku ubiegłym serdecznie dziękuję. Szczególne słowa podziękowania kieruję pod adresem Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare i Pani Dyrektor Grażyny Węclewskiej. Dziękuję również Pani Joannie Kapuścińskiej Zastępcy Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej MSWiA oraz Panu Zbigniewowi Krużyńskiemu Zastępcy Dyrektora Departamentu Unii Europejskiej MSZ. Dziękuję władzom samorządowym województwa małopolskiego, na czele z Panem Marszałkiem Januszem Sepiołem, władzom miasta z Panem Burmistrzem Markiem Fryźlewiczem, a także Panu Stanisławowi Hodorowiczowi Rektorowi Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu, która stała się partnerem Euroregionu w wielu ważnych przedsięwzięciach.